

Andrzej Wiśniewski

"Geneza federalizmu radzieckiego",
W. Suchecki, [Warszawa 1961] :
[recenzja]

Palestra 5/9(45), 84

1961

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W serii cennych monografii wydawanych nakładem Uniwersytetu Jagiellońskiego ukazała się omawiana praca, która w pewnej mierze stanowi rozwinięcie i kontynuację wydanej (także nakładem UJ) w 1959 r. książki S. Włodyki pt. *Organizacja Sądownictwa*.

W pracy swej autor dąży do przedstawienia organizacji sądownictwa i prokuratury w rozwoju historycznym, toteż początkowe rozdziały pracy dotyczą, poza rozważaniami wstępnymi, omówienia organizacji sądownictwa i prawa karnego wojskowego w Polsce przedrozbiorowej oraz po rozbiorach.

Rozdział IV pracy poświęcony jest organizacji sądownictwa i prokuratury wojskowej w okresie międzywojennym.

Na szczególną uwagę zasługuje rozdział V pracy, w którym autor przedstawia mało na ogół znaną organizację sądownictwa i prokuratury wojskowej w okresie II wojny światowej. Omówione tu jest zarówno funkcjonowanie polskiej wojskowej służby sprawiedliwości w jednostkach sformowanych na zachodzie, jak i konspiracyjne sądownictwo wojskowe w kraju w okresie okupacji oraz służba sprawiedliwości Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR.

Ostatni, najobszerniejszy (VI) rozdział pracy poświęcony jest przedstawieniu organizacji sądownictwa i prokuratury wojskowej w Polsce Ludowej.

Do pracy dołączone są aneksy dotyczące tematycznie rozdziału V i częściowo VI, a zawierające ciekawe dokumenty, jak wypisy z umowy rządu polskiego z rządem francuskim z dn. 4.IX.1939 r. w sprawie odbudowy Armii Polskiej wraz z protokołem z 4.I.1940 r. odnoszącym się do organizacji polskiej wojskowej służby sprawiedliwości we Francji, wyciąg z porozumienia dotyczącego Polskich Sił Lądowych i Powietrznych zawartego między rządem polskim a rządem Wielkiej Brytanii wraz z protokołem z dn. 22.XI.1940 r. w sprawie jurysdykcji nad Polskimi Siłami Zbrojnymi, regulamin Gwardii Ludowej oraz rozkazy z lat 1943 — 1945 odnoszące się do Korpusu Sprawiedliwości Ludowego Wojska Polskiego.

W pracy zamieszczona jest także obszerna bibliografia oraz streszczenia w językach rosyjskim, francuskim i angielskim.

*

W. Suchecki: *Geneza federalizmu radzi*

Praca ta jest pierwszą monografią polskiego autora na temat federalizmu radzieckiego, który to temat należy do najtrudniejszych w radzieckim prawie konstytucyjnym i w teorii prawa socjalistycznego, jak o tym pisze w słowie wstępnym prof. S. Ehrlich. Bez wniknięcia zaś w rozgąszczoną problematykę genezy radzieckiej federacji nie sposób ani zrozumieć rozwoju radzieckiego państwa związkowego, ani dać teoretycznej analizy federalizmu socjalistycznego.

Federacja radziecka miała służyć rozwiązaniu zagadnienia narodowościowego, toteż I rozdział pracy omawia stosunki narodowościowe w Rosji przedrewolucyjnej oraz zagadnienie prawa do samostanowienia narodów.

W następnym rozdziale autor przedstawia zasady prawno-ustrojowe federacji radzieckiej, a w rozdziale III stosunki między republikami radzieckimi w okresie 1917 — 1922 r.

Rozdział IV poświęcony jest omówieniu utworzenia radzieckiego państwa związkowego.